

УДК 398.332.4(477.8):781.7

Лариса Лукашенко (Львів)

«КУГУТАННЯ» В ЗИМОВІЙ ОБРЯДОВІ ПІВНІЧНО-ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ:

НАСПІВ ТА КОНТЕКСТ

Проблемна науково-дослідна лабораторія
музичної етнології АНМА імені Миколи Лисенка
Тел.: 099 6534110, e-mail: larysa.lukashenko@gmail.com

Розвідка присвячена наспіву, приуроченому до новорічного обряду «Кугутання», який донедавна побутував на теренах Підляшшя, Західної Берестейщини та Західної Волині. Коротко описано історію фіксації та досліджень обряду, ареал побутування творів, що його супроводжують, локальні різновиди пісень, їх ритмічну, ладову та композиційну будову. Також піднімаються питання генези та значення цього наспіву в зимовому обрядовому жанровому циклі слов'яно-балтського басейну.

Ключові слова: обряд «Кугутання», північно-західна Україна, рефрен, кільцева форма, тирадні щедрівки.

Картосхему див. на стор. А12. Аудіоприклади: DVD-СМ5_22

Зазвичай, працюючи в експедиціях, українські етномузикологи стараються зафіксувати в першу чергу обрядові пісні питомого походження, які репрезентують найдавніший пласт традиційної музичної культури, або так звані «ранньотрадиційні» твори. Ця тенденція зумовлена певними особливостями та напрямками розвитку української (а то й цілої східноєвропейської) музичної фольклористики, що донині намагається віднайти, вловити і зберегти зникаючу та в багатьох випадках вже неодноразово перервану тонку нитку традиційної обрядової музичної культури.

Така вузька цілеспрямованість має свої переваги, що яскраво віддзеркалені у потужному науковому доробку, який з'явився протягом останніх десятиліть (монографії, компакт-диски, наукова періодика, публікації тощо). Та зосередження пильної уваги на «раритети» іноді обертається недоглядом та часом і втраченою творів, що на перший погляд видаються другорядними, напливовими, а тому й часто бувають відкладені дослідником у шухлядку із «другорядним», несенсаційним матеріалом.

Така доля спіткала й зимові твори, що супроводжували новорічний обряд *Гоготуха* (одна із багатьох локальних назв, що побутує на Північному Підляшші). Проста композиційна та мелоритмічна будова на основі акцентного вірша¹, схожість із музично-декламаційними творами дитячої культури: щедрівками, вішчуваннями, приказуваннями тощо не привернули пильної уваги збирачів до цих творів. На ситуацію відчутно вплинув і факт їх локального побутування на периферії української етнічної території (Північне Підляшшя, Західні Берестейщина, Західна Волинь), яка до недавнього часу була малодослідженою.

Вперше підляський обряд *Гоготуха* був описаний відомим етномузикологом Ігором Мацієвським [6] за матеріалами експедицій Осередку музикологічних та культурних дослідів центрально-східної Європи при фонді «Музика кресів», що відбулися в кінці 90-х років ХХ століття. У невеликій статті дослідник насамперед звернув увагу на характеристику обряду, його драматичний перебіг, супроводжуючі перевтілення та персонажі, атрибути, музичні маски-інструменти, а також розглянув питання генези обрядодій такого типу, пов'язуючи *Гоготуху* з подібними новорічними обрядами, насамперед, з «*Водінням Кози*». Аналізуючи музичні твори, які супроводять дійство, автор обмежується кількома реченнями, відзначаючи, що їх можна розділити на дві структурні групи: народні колядки (із будовою мелорядка ^mR55 із різноманітними рефренами) та *готухи* і щедрівки (тирадні варіації в рамках чотиридольників, або твори щедрівкової будови (^mR44) з приспівом або без). І. Мацієвський зазначає, що ці форми, за невеликими винятками повністю вкладаються в русло загальноукраїнської традиції [6, с. 46].

Окрім Північного Підляшшя, цей обряд із трохи відмінною місцевою назвою *Голготуха* був відомий на Південному Підляшші – в гмінах Кодень, Тересполь, Тучна; на Південній Берестейщині це дійство має назву *Куготи* (що також зазначає в своїй розвідці І. Мацієвський). Твори цього типу на Західній Берестейщині та у верхів'ях Прип'яті також у 90-х роках зафіксував Юрій Рибак. Однак дослідник не звернув на них належної уваги, лише зазначив, що обряд *Водіння Кози/Коня* супроводжували «коротенькі твори приспівкового характеру, що може додатково свідчити про [їх] алохтонність» [10, с. 119]².

¹ Такий тип віршування також називають «тонічним». Для уникнення непорозумінь використано термін «акцентний вірш», оскільки тонічний вірш, що має зовсім інші конструктивні засади, є питомою рисою частини російської традиційної вокальної музики [1, с. 113–121; 6, с. 471–477].

² Цей неочікуваний висновок автор не пояснює та ніяк не обґрунтовує. Тому незрозуміло чому приспівковість трактується як явище не питоме: невже танцювальна та споріднена з нею співно-танцювальна музика (в тому числі й гаївки) є напливовим шаром народномузичної культури?

Обряд *Кугутання* із супроводжуючими його творами був записаний також на території Західної Волині (у Горохівському, Локачинському районах Волинської та Радехівському районі Львівської областей) та описаний у філологічних дослідженнях Олексою Ошуркевичем та Тетяною Шемберко [12; 13, с. 146–150].

З усіх теренів, де побутував цей новорічний звичай та особливий музичний жанр, який супроив його його ще донедавна (на жаль, більшість записів зроблені від інформантів поважного віку, малоймовірно що хтось із них дожив до сьогодні), мабуть лише на Північному Підляшші ця традиція зафіксована досить щільно. Це дозволило включити «гоготушні» приспівки в перелік традиційних вокально-обрядових наспівів зимового приурочення у моєму дисертаційному дослідженні [5]. Вони є найпоширенішими творами у «щедрівковій» групі підляського зимового жанрового циклу, в їх основі лежить акцентний (тонічний) вірш із чотирма акцентами, тирадної будови із довільною кількістю рядків, що римуються паралельно (по два, рідше по три). Кількість складів у рядку може варіантно змінюватися від чотирьох до восьми.

За композиційною будовою приспівки, зафіксовані на Північному Підляшші, поділяються на два типи:

1) так звана мікроформа, в основі якої багаторазовий варіаційний повтор однієї фрази (нотація 1);

2) неповна кільцева форма (без зачину), де повторюваний потрібну кількість разів хід завершується тематично відмінною кінцівкою (нот. 2) [5, с. 71].

Композиційна будова цих, на перший погляд, примітивних коротеньких пісеньок, здавалось би, вказує на зруйновану велику коліцеву форму, від якої залишився в першому випадку лише хід, а в другому – хід та кінцівка³. Не виникало жодного сумніву, що колись ці твори були об'ємніші, в той же час, здавалось, що не існувало жодного шансу дізнатися, якою ж могла бути повна композиція.

Несподіванкою виявився запис із Західної Волині (Володимир-Волинський та Іваничівський райони Волинської області), знайдений у архіві Проблемної науково-дослідної лабораторії музичної етнології (далі – ПНДЛМЕ)⁴ із повнішими версіями мелодій на *Куготи* (місцева назва). Це дозволило проаналізувати та підсумувати усі зафіксовані варіанти цього зимового обрядового жанру – саме жанру, тому що особливості драматичного перебігу дійства, унікальність локальних назв обряду, що не мають відповідників в переліку відомих зимових звичаїв, жанрова та композиційна неповторність мелодій, кількість зафіксованих творів, та хоча б орієнтовно визначений ареал їх побутування дозволяють трактувати *Куготи* як **питомий зимовий вокально-обрядовий жанр локального розповсюдження**.

«Візитною карткою» творів на *Куготи* є унікальний дво- (*Ку-гу*) або трискладовий (*Ку-гу-гу*) рефрен, що у повній композиції виконується перед кожним рядком тиради та завершує його як кінцівка. Від цьо-

го рефрену дістав назву і сам обряд – *Кугутання*, або *Куготи*, і спів та дії під час обряду – *кугутати* або *кугутати*. Очевидно, що підляські терміни *Гоготи*, *Гоготуха*, *Голготуха*⁵, скоріш за все, видозмінені від *Куготи*, *Куготуха* (що додатково засвідчує спорадична поява цього ключового слова в фіналі підляських тирад: *Ку-гу, дайте шпирку на розу*), або ж, що менш ймовірно, місцеві твори мали свій власний рефрен *Го-го* або *О-го-го*.

Існують розбіжності й у складі обрядових гуртів: на Західній Волині це виключно чоловіки, на Західній Берестейщині гурти мішані, а на Підляшші *гоготати* ходять переважно жінки (у Мацієвського є інформація й про мішані склади гуртів). Усі відомі локальні назви обряду та співодії а також склад гуртів викладено у Таблиці 1.

Щодо самого перебігу обряду, то якихось локальних особливостей чи виняткових моментів, притаманних певній місцевості, у сценарії не існує, та й сам сценарій великою мірою імпровізаційний. І. Мацієвський виділяє це дійство з-поміж інших календарних та родинних обрядів виразним театральним моментом – перевдяганням, та основною метою обряду вважає «усією своєю постаттю й поведінкою, строем і масками <...> перевернути оточуюче побутове середовище догори ногами, витворити антисвіт». Це свого роду магія через «антидію», «антисвіт», «антиповедінку», «перевтілення» [6, с. 45–46]. Отож, єдиного стабільного сценарію не існує, і кожен учасник дійства має нагоду проявити власну ініціативу та почуття гумору залежно від ситуації⁶.

⁵ В підляській говірці замість звуку «о» в багатьох словах використовується дифтонг уо, завдяки чому могла відбутись заміна «ку»→«куо»→«ко»→«о»→«го».

⁶ Орієнтовний опис обряду на Північному Підляшші.

Напередодні Нового року була «гоготуха» («оготуха», «готуха»), або «щодри вечур». В цей день молодь, або тільки дівчата або жінки, переодягалися в Цигана, Циганку, Козу, Коня, Журавля тощо та ходили від хати до хати аж до ранку. Коли підходили до хати, то говорили: «*Сієм, сієм, посіваєм, з Новим роком поздравляєм. Чи можемо гоготати?*» (Красне Село). Коли господарі дозволяли, то співали або вигукували:

*Васильова мати
Пошла гоготати.
На нове літо
Роди, Боже, жито,
Корч корчисти,
Стебелок стебелісти і т.д....*

На завершення вигукували:

*Гу, гу, виносьте ковбасу,
Бо хату розтрасу!* (с. Дуб'яжин).

Один із готушників тримав в руках або прив'язував до кия дзвінок і гучно дзвонив, щоб було чути по цілому селу, що йде *Гоготуха* (с. Горнувшина). У хаті щедрували (терміни *щедрий вечір*, *щедрувати* також побутують у низці сіл, поряд із *гоготухою*), робили забави та усілякі збитки: *Коза* хвицала ногами та колола рогами, *Циганка* намагалась погадати та випросити грошей, *Циган* бив у металеву миску або пательню та старався щось вкрасти, *Журавель* довгим носом ритмічно дзьобав ковбасу та діставав пироги з полиці, причому, *Коза* та *Журавель* могли бути як перебраними людьми, так і ляльками-інструментами. Серед інших персонажів підляської *Гоготухи* згадують ще *Кота*, *Ведмеда*, *Тата*, *Матінку* тощо. Увесь цей натовп галасував, *Циган* виспівував арію, або імітував скрипку, або гармонію

³ Процес спрощення форми, або інволюції – закономірна та тривала трансформація, що відбувалася (відбувається) насамперед у творах із складнішою композицією – великою кільцевою формою, різноманітними приспівками тощо [1, с. 16].

⁴ Архів ПНДЛМЕ, ГЕК 236.

Найповніша композиція *Кугутання* зафіксована у селах Амбуків Володимир-Волинського та Петрове Іваничівського районів Волинської області (села розташовані поруч). Як було згадано раніше, кожен мелорядок композиції починається трискладовим рефреном (${}^mR|224|$), що разом з 4-дольником складають єдину рядкову структуру. Основна чотиридольна ланка лучиться з віршами відносно сталої будови, що вкладаються в одну шестискладову силабічну групу, поєднану із повторною ритмічною формулою (111122) співного характеру. Зазначу, що рухливий багаторазовий повтор у підляських творах не викликав сумнівів щодо означення його як «хід» в акцентно-динамічному ритмі. На Західній Волині цей «хід» (перманентно поєднуючись із рефреном) є більш повільним та має скоріш шедрівковий [співний] характер. Отож, виникає складність щодо визначення жанрової належності творів: приспівка чи шедрівка, основана, за словами І. Земцовського, «на нанизуванні одного і того ж повторюваного мотиву» [3, с. 50].

У варіантних відмінах мелорядка, завдяки дробленню передостанньої складоноти базового чотирискладника, періодично може з'являтися двоколінний сегмент із козачковим ритмом (1111|112), що вносить деякий контраст. Кінцівкою та заключним кадансом слугує той-же таки трискладовий рефрен (нот. 3).

Окрім такої найповнішої композиції, можуть бути й редуковані, найчастіше без заключного рефрену-кінцівки. Звершальну функцію в такому випадку може виконувати приказування-вигук *Гу-гу, дайте те, що на розу!* чи невелике віншування із вимогою винагорода – в будь-якому разі твір має закінчуватись емоційною кульмінацією. Часто шестискладові побудови можуть чергуватися із вказаними вище семискладовими, а іноді й восьмискладовими структурами, що виникають завдяки дробленню основних складонот. Примітно, що в західноволинських ритмічних варіантах при зростанні кількості складів спрацьовує принцип дольного алгоритму дроблення від першої до останньої складоноти.

Нерідко при виконанні співачки пропускають рефрен (нот. 4), який, судячи з усього, повинен бути присутній перед кожним мелорядком та вкінці (показово, що на Північному Підляшші він фігурує лише вкінці у словесно-речитативному викладі)⁷.

Існують певні особливості й композиційної будови. Будова цих творів безумовно аналогічна ходу кільцевої форми, але не того гатунку, як скажімо, у гаївках, де такі особливі форми утворились шляхом розпаду повніших із зачином та кінцівкою. У кільцевій композиції *Кугутання*, скоріш усього, окрім рефрену, який умовно можна прийняти за зачин та кінцівку, ніякого обрамлення більш не існувало. Подібні компо-

зиції із початковим рефреном та «нанизувальною» логікою побудови можна знайти серед русальних пісень (fV22662 ; ${}^sVppaar ||22|22|:111111:|22||$ *Рано рано да зйду на гору*) [9], схожа форма із рефреном вкінці (окрім *Жеканок*, де він також на початку) лежить в основі однорядкових колядок, без рефрену – у дитячих закличках [4, с. 257–258]. І. Земцовський (вслід за Я. Сендреем) говорить про давню магічну функцію подібних побудов: «багаторазовим повтором [мелодії] сподівались добитись бажаного результату, а саме плюдоючості». [3, с. 54]. Отож здогадн,о ця коліцева форма ніколи не була «великою», і, окрім ходу та рефрену, не мала жодних інших розділів.

Ладова будова переважної кількості західноволинських зразків базується на тетрахордовій основі c^2-g із півтоном посередині ($c^2-b-a-g$) та додатковим нижнім ввідним тоном до опорного щабля g на відстані півтону чи тону або субкварті. Часом ладові опори розміщені на відстані великої чи малої терції ($h-g$ або $b-g$). Це переважно стосується західноберестейських або підляських зразків. На Підляшші також побутують зовсім прості в мелічному плані твори на основі великосекундової поспівки (у Таблиці 2 подано основні зафіксовані композиційні та ладові різновиди з вказівкою на місцевість, де вони побутують). Незмінною та незалежною від ладової будови основної ланки є секундова (велико-, рідше малосекундова) інтонація, що лежить в основі рефрену (показовим є стовпець «Ладомелодична схема мелодій» в таблиці 2).

Територія розповсюдження творів, що супроводжують «Кугутання» (яка вже була попередньо означена), на півночі сягає правобережжя Нарви та простягається на південь досить вузьким локусом через терени Західної Берестейщини (Жабинковський, Малоритський райони Брестської області)⁸ [11, с. 90], Західного Полісся (Любомльський, Ратнівський райони)⁹, сягаючи Західної Волині (Володимир-Волинський, Іваничівський райони Волинської області)¹⁰. Зразки цих приспівок зафіксовані й південніше (у Локачинському, Горохівському районах Волинської області та Радехівському Львівської) [12]. Отож, видається, що територія розповсюдження *Кугутання* тісно прив'язана до Західнобузького басейну (на разі можна говорити про правобережжя, що значно краще досліджене від лівого поріччя) та простягається від верхів'їв Нарви на південь по долині Західного Бугу майже до його витоків. Очевидно, рудименти цих творів у формі фонетично співзвучних до рефрену вигуків можуть зустрічатися у новорічних рецитаціях, віншуваннях і на прилеглих територіях.

Отож підсумовуючи цю невелику розвідку, слід вияснити кілька проблемних питань та зробити необхідні висновки.

1. Визначити, яку локальну назву використовувати в якості загальної, об'єднуючої для цих творів. Очевидно, що за фонетикою рефрену логічніше обрати *Кугутання* або *Куготи*. Цей рефрен до того ж підтверджує архаїчну магічну функцію, ймовірно пов'язану з міфологією тотемізму [3, с. 31–33; 8, с. 49–50].

(сс. Підбілля, Горнувщина), *Тато* кричав: «Матінко, дитина їсти хоче» (с. Виліново), «всі тягнули до себе, що тільки під руки попадало, крали браму <...>, могли господарського воза або навіть убікацію (туалет) затягнути на клуню, або на дах хати» [6, с. 47–48].

За цей увесь бешкет просили кишку – обрядову новорічну страву, або інші гостинці.

⁷ І це не єдиний приклад виконання суттєвої частини форми наприкінці. Передладканки тут також виконуються після весільних тирад.

⁸ Архів ПНДЛМЕ, ЕК 172, 177.

⁹ Архів ПНДЛМЕ, ЕК 176, 204, 205.

¹⁰ Архів ПНДЛМЕ, ЕК 236.

2. Установити, до якого музичного жанру належать ці твори, волинські варіанти яких безумовно вказують на складочислово вільносилабічну будову вірша та часомірний ритм. Мабуть вірніше буде означити їх як тирадні чотиридольні щедрівки із рефреном, не зважаючи на трансформовані підляські чи берестейські варіанти¹¹, що поєднуються із акцентними рецитаціями.

3. Дослідження повних та вкорочених локальних варіантів наспіву вказує на певні трансформаційні процеси, стабільні та мобільні елементи. Отож, в першу чергу зникають повтори. Рефрен, поступово втрапивши магічну функцію, а потім і розуміння його змісту, стає зайвим баластом і випадає із форми. Це спричиняє ще одну зміну – «поважне» ритуальне часомірне виконання також перестає бути важливим елементом. Таким чином, наспів перетворюється в приспівку із акцентно-динамічним ритмом та відповідним до нього акцентним прочитанням вірша.

4. Зважаючи на вищезазначені моменти, очевидно, що ареал розповсюдження цих локальних наспівів та обряду, який вони обслуговують, є важливим аргументом у мело- та культуро генетичному аспекті.

5. Мелотип має давнє питоме походження і повинен бути включений в реєстр зимових мелотипів слов'яно-балтського басейну.

Подальший аналіз інших жанрів і типів етнічної музики цієї території мусить доповнити і деталізувати специфіку її музичної діалектології.

Література

1. *Возняк Оксана, Луканюк Богдан*. Гаївки : Спроба генотипної класифікації (на архівних матеріалах Кабінету народної творчості Львівської державної консерваторії імені Миколи Лисенка). – Львів : Сполом, 2015. – 154 с.
2. *Ефименкова Борислава*. Ритм в произведениях русского вокального фольклора. Москва : «Композитор», 2001. – 256 с.
3. *Земцовский Изалий*. Мелодика календарних песен. – Ленинград : «Музыка», 1975. – 224 с.
4. *Іваницький Анатолій*. Хрестоматія з українського музичного фольклору: Навчальний посібник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв I-IV рівнів акредитації. – Київ, 2008. – 520 с.
5. *Лукашенко Лариса*. Традиційна вокально-обрядова культура Північного Подляшшя : дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства : 17.00.03 / Л. Лукашенко. – Львів, 2013. – 306 с.
6. *Мацієвський Георг*. До явищ традиційного музичного театру на Подляшші : Гоготуха / І. Мацієвський // Музика та дія в традиційному фольклорі. – Львів, 2001. – С. 45–48.
7. Народное музыкальное творчество : учебник / отв. ред. О. А. Пашина. – СПб. : Композитор, 2005. – 568 с.
8. *Пастух Надія*. Символіка тварин в українському фольклорі : зозуля. – Львів : Інститут народознавства НАН України, 2013. – 224 с.

¹¹ Тим більше, що на Північному Подляшші це не єдиний приклад широкого розповсюдження традиційних творів у скороченому вигляді. Наприклад, описаний ще К. Квіткою мелотип під умовною назвою «Пльон» («V55₂;46 "R ||:11112|11112: ||3123|111123||») тут успішно побутує без приспіву і виконується також у напівтанцювальній приспівковій манері. Однак цьому є причина – основний ареал цього мелотипу розміщений на суміжній північно-західній території.

9. «Рано-рано да зйду на гору». Серія «Традиційна музика Полісся». – Ч. 1 : Весна, літо / Польові записи Євгена Єфремова, Ірини Клименко та інш. Анотація Є. Єфремова, І. Клименко. – Київ: Культурологічна експедиція МНС України+ УЕЛФ, 1997. – № 14.
10. *Рибак Юрій*. Обрядові пісні Верхньоприп'ятської низовини (мелотипологія – мелогеографія – культурогенеза) : дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства : 17.00.03 / Ю. Рибак. – Львів, 2005. – 188 с.
11. Традиційная мастацкая культура беларусаў : У 6 т. – Мінск, 2009. – Т. 4 : Брэсцкае Палессе: У 2 кн. / А.М. Боганева і інш.
12. *Шемберко Тетяна*. Звичай когутання на Західній Волині та Поліссі / Т. Шемберко, О. Ошуркевич // Міфологія і фольклор. – № 1 (жовтень–грудень), 2008 р. – С. 125–127.
13. *Шемберко Тетяна*. Календарно-обрядовий фольклор Західної Волині : динаміка побутування, жанри, мотиви, поетика : Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук (10.01.07 фольклористика). – Львів, 2007. – 210 с.

Лариса Лукашенко (Львов)

«КУГУТАНИЯ» В ЗИМНЕЙ ОБРЯДНОСТИ СЕВЕРО-ЗАПАДНОЙ УКРАИНЫ: НАПЕВ И КОНТЕКСТ

Статья посвящена напевам, приуроченным к новогоднему обряду «Кугутання», который до недавнего времени бытовал на территориях Подляшья, Западной Берестейщины и Западной Волины. Коротко описана история фиксации и исследован обряд, его локальные разновидности, ритмическое, ладовое и композиционное строение, установлен ареал распространения песен, которые сопровождают обряд. Также поднимаются вопросы генезиса и значения этого напева в зимнем обрядовом жанровом цикле славяно-балтского бассейна.

Ключевые слова: обряд «Кугутання», северо-западная Украина, рефрен, кольцевая форма, тирадные щедровки

Larysa Lukashenko (L'viv)

"KUHUTANNYA" IN WINTER RITES NORTH-WESTERN UKRAINE: MELODY AND CONTEXT

Exploration dedicated melody, marking the New Year rite "Kuhutannya", which until recently was common in the territory of Podlasie, West Brest and Western Volyn. Briefly describe the history of recording and research rite existence range of works that accompany it, local varieties of songs, there rhythmic, modal and compositional structure. Also raised the issue of the genesis and importance of melody in the winter ritual genre cycle of Slavic-Baltic Basin.

Key words: rite "Kuhutannya", north-western Ukraine, refrain, circular shape, tyrade carols

Таблиця 1. «Кугутання»: назви, склад гуртів, місцевість

Назва	Склад гуртів	Місцевість
Кугутати, кугітати, кугитати, кугуйтувати, кугуйтати Куготи, кугутання	Чоловіки	Західна Волинь
Куготати, куготи	Мішаний	Західна Берестейщина
Гоготати, оготати, готати, гоготати, голотати Гоготи, гоготуха, оготуха, готуха, голготуха, голотуха	Жінки (мішаний)	Підляшшя

Таблиця 2. «Кугутання»: форми

А. Повна

Композиція	Ритмічна схема	Ладомелодична схема	Ладові опори	Місцевість
(R-Осн. мотив)n- Віншування	:22 111122: Вар. 1111 112:	:b c ² g-b-a-g-f(fis)g(d):	c ² b g (d)	ЗВ ¹ Лудин
(R-Осн. мотив)n-R	:224 111122: Вар. 1111112: :1111 112: 224	:b c ² b f-b-a-g-d(fis) g: :a-b-a-g f-g-a: b a g	c ² b g (d)	ЗВ Амбуків Петрове
(R-Осн. мотив)n-(Осн. мот.)n-R	:112 111122: 112 Вар. 1111 1111:	:b-b-c ² b-c ² -b-as- g as: b-c-b	c ² b as	ЗВ Лежниця
(R-Осн. мотив)n	:22 111122:	:h- c ² h-h-g-g-a-g:	c ² h g	ЗВ Рокитниця

Б. Редукована

Композиція	Ритмічна схема	Ладомелодична схема	Ладові опори	Місцевість
(Осн. мотив)n-R (мовою+приказування)	* :2222: :111122:	:c ² -b-c ² -b: :c ² -b-a-b-c ² -a:	c ² b c ² a	ПП Мокре
(Осн. мотив)n-R (мовою+приказування)	:111122:	:b-b-g-c ² -b-g:	c ² b g	ПП Орішково
R (мовою+приказування)- (Осн. мотив) n	:111122:	:b-b-b-c ² -b-g: Кад. as-g-b-b-g-g	c ² b g	ПП Чижі
(Осн. мотив)n- приказування- R мовою	:111122:	:g-h-h-g-a-g:	ha g	ЗВ Олтуш Орехово

Музичні приклади

1.

Північне Підляшшя, с. Мокре

Запис Галини Похилевич та Людмили Филімонюк 20.07.99 від Філіп'юк Тетяни, дочки Григорія, 1914 р. н.

♩=96 (V)

Ва - сі - льо - ва ма - ті
 При - шла год - го - та - ті
 Що юой да - ті
 Кіш - кі ков - бас - кі
 На ко - лоч - ку каш - кі
 Па но - во - с ліе - то
 Ро - ді Бо - же жи - то
 Жи - то пше - ні - цю*
 Го - рох че - че - ві - цю*

¹ Аббревіатурами позначені етнічні локуси ПП – Північне Підляшшя, ЗВ – Західна Берестейщина, ЗВ – Західна Волинь.

2.

Північне Підляшшя, с. Чижі.

Запис Галини Похилевич 26.07.99 від Іванюк Марії, дочки Зиновія, 1931 р. н.

♩ = 100 (V)

Ва - сі - льо - ва ма - ті
 По - шла го - го - та - ти
 А Ва - сі.ль за є - ю

Бі - жит з го - лов - не - ю*

3.

Західна Волинь, Володимир-Волинський: с. Амбуків

Запис Юрія Рибак 26.07.06 від Галінської (Гринюк) Антоніни, д. Федора, 1929 р.н.

♩ = 96

Ку - гу - гу Ва - си - ле - ва ма - ти
 Ку - гу - гу пу - шла ку - гу - та - ти
 Ку - гу - гу на по - во - є лі - то
 Ку - гу - гу ро - ди Бо - же жи - то
 Ку - гу - гу жи - то і пше - ши - що

Ку - гу - гу дай - те нам по пи - ро - гу
 Ку - гу - гу як не дас - те пи - ро - га
 Ку - гу - гу ви - вс - де - мо вам во - ла
 Ку - гу - гу і ви - б'є - мо пра - вий ріг
 Ку - гу - гу бу - дем в ріг тру - би - ти
 Ку - гу - гу на пи - ріг ро - би - ти

Як не дас - те пи - ро - га Ку - гу - гу
 При - ве - де - мо вам во - ла

4.

Західна Волинь, Іваничі: с. Лежниця

Запис Юрія Рибак 27.07.06 від Рижкової (Мусорець) Ганни д. Микити, 1925 р.н.

♩ = 100

Ку - гу - гу Ва - си - льо - ва ма - ти

Ку - гу пі - шла ку - гу - та - ти
 Ку - гу у піч за - гля - да - ти
 Ку - гу чи ва - рить - ся каш - ка
 Ку - гу чи пе - чуть - ся пи - ро - ги
 Ку - гу ку - ра ку - ра ку - ра - чи

Йа дай - те нам ро - га - чи
 Як не дас - те ро - га - чи
 Возь - мем во - ла ро - га - чи

Ку - гу ви - ве - де - мо - на мо - ріг Ку - гу - гу
 Ку - гу бу - дем би - ти в пра - вий ріг
 Ку - гу ку - гу ку - гу - гу